

Ministerieel besluit houdende de voorlopige bescherming van de woning Goffaerts met stadstuin, gelegen Kapucijnenvoer 22 in Leuven, als monument

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op de imminente bedreiging die op de woning Goffaerts met tuin rust en de daardoor dringende noodzakelijkheid van de bescherming, waarbij volgens artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet geen voorafgaand advies van Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed vereist is, noch van het College van Burgemeester en Schepenen van de stad Leuven of van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken en landbouw en visserij;

Gelet op het plaatsbezoek van 4 juni 2015;

Overwegende het waarderend onderzoek voor de woning Goffaerts met tuin waarvan de resultaten zijn opgenomen in een administratief dossier;

Overwegende de historische waarde van de woning Goffaerts met tuin:

De woning Goffaerts is middels zijn architect Joris Helleputte (1852-1925) en bewoners Camille Goffaerts (1863-1914) en Victor Parrein (1885-1966) - allen nauw verbonden met de geschiedenis van de Belgische Boerenbond - representatief voor de architecturale productie binnen de katholieke zuil in Vlaanderen op het einde van de 19de eeuw. Daarnaast is de woning Goffaerts een belangrijk relict van de basisbebouwing aan de Kapucijnenvoer en heeft ze via de laatste bewoners van het huis, de Zusters van Liefde, ook een historische band met de tegenoverliggende ziekenhuissite in Leuven;

Overwegende de architecturale waarde van de woning Goffaerts met tuin:

De woning Goffaerts, op de gevel '1895' gedateerd, is een herkenbaar en representatief voorbeeld van een stedelijk burgerhuis uit het einde van de 19de eeuw, opgevat als een half-vrijstaande woning van twee bouwlagen en vier traveeën onder een complexe dakstructuur en gericht op een ruime stadstuin met aanleg uit de jaren 1950 en oudere aanplant, van het openbaar domein gescheiden door middel van een bakstenen

tuinmuur met houten poorten. Gebouwd in een neogotische vormtaal en gekenmerkt door een kwaliteitsvol en kleurrijk materiaalgebruik is de woning Goffaerts representatief voor het profane oeuvre van architect Helleputte, één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de door de Sint-Lucasscholen geïnspireerde neogotiek in België op het einde van de 19de eeuw. Het samengaan van het neogotische exterieur met de bewaarde neogotische interieurelementen, de behouden planindeling en structuur van moer- en kinderbalken, en de bewaarde relatie tussen de half-vrijstaande woning en de stadstuin, verlenen aan het geheel een belangrijke ensemblewaarde.

De in 1929 gerealiseerde uitbreiding aan de zuidzijde van de woning werd met respect voor het neogotische ensemble ontworpen door Albert van Huffel (1877-1935) en vormt, met vage referenties naar de art deco en het modernisme, een bescheiden toevoeging aan het geheel, uitwendig duidelijk afleesbaar en inwendig pretentieloos in het interieur geïntegreerd. Hetzelfde geldt voor de in de jaren 1950 toegevoegde veranda achter de oorspronkelijke tuinkamer.

Overwegende de artistieke waarde van de woning Goffaerts met tuin:

De woning Goffaerts, als totaalconcept ontworpen door Joris Helleputte, bewaart nog oorspronkelijke interieurelementen, waaronder mozaïek- en terrazzovloeren, decoratieve muurschilderingen (onder een recentere afwerkingslaag) in traphal en tochtportaal, op de schouwboezems van salon en eetkamer en op de zuidelijke wand in de tuinkamer. Ook de monumentale bordestrap met trappalen, de sobere gepolychromeerde diensttrap en het smeedijzeren hang- en sluitwerk van de ramen bleef bewaard. De integratie van sculptuur en figuratieve muurschilderingen, allicht van de hand van respectievelijk beeldhouwer Benoît Van Uytvanck - waarmee Goffaerts op dat moment geassocieerd was - en decoratieschilder Oscar Algoet (1862-1936), maakt van het interieur van de woning Goffaerts een representatieve getuige van de neogotische kunstproductie in Leuven in de omgeving van architect Helleputte.

Overwegende de esthetische waarde van de woning Goffaerts met tuin:

Het open zicht op de half-vrijstaande neogotische woning en op de ruime stadstuin met bakstenen tuinmuur, de daar over hangende, gekandelaarde linde en de monumentale witte paardenkastanje achteraan in de tuin, verlenen aan de woning Goffaerts niet alleen een prominente contextwaarde maar ook een esthetische waarde binnen het straatbeeld van de Kapucijnenvoer.

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als

monument: de woning Goffaerts met tuin, Kapucijnenvoer 22 in Leuven, bekend ten kadaster als Leuven, 4^e Afdeling Sectie E, perceelnummers 524v² en 526p.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage 1 bij dit besluit is gevoegd.

Art. 2. De woning Goffaerts met stadstuin heeft historische, architecturale, artistieke en esthetische waarde en wordt getypeerd door volgende erfgoedkenmerken en erfgoedelementen:

Half vrijstaande woning van twee bouwlagen en vier traveeën onder een complexe leien bedaking. Baksteenbouw met een hoge hardstenen plint met afzaat en horizontaal geleed door muurbanden in witte natuursteen en gesinterde baksteen. Afwisseling van lijstgevels met natuurstenen of houten kroonlijst en risalietvormige trapgevels met schouderstukken. Straat-, zij- en tuingevels worden verder gekenmerkt door kruis- en kloosterkozijnen onder tudorboogvormige ontlastingssystemen, steekboogvensters, Brugse traveeën, spaarvelden, muurankers en schouwvolumes met in hardsteen uitgewerkte dekstenen. Straatgevel met centraal een rechthoekige deur in geprofileerde negblokomlijsting en verder kleurrijke accenten in de vorm van geel en groen geglazuurde tegels in de boogvelden, decoratief smeedwerk en het chronogram 'AO 1895' in gesinterde bakstenen. In de linker zijgevel wijzen vier lancetvensters met verspringende dorpels op de positie van de monumentale trap.

Aan de art deco en het modernisme refererende uitbouw in donkerbruine baksteen (1929) van deels één, deels twee bouwlagen onder een plat dak met getrapte betonnen kroonlijst, typerende overhoekse vensters en een tweezijdige erker.

Voorts aan de woning palende steekboogvormige poort, voorzien van rechtstanden in witte natuursteen, en een daarbij aansluitende bakstenen tuinmuur met tuindeur en een recente poort die leidt naar een ruime stadstuin, getypeerd door een vermoedelijk uit de jaren 1950 daterende aanleg met padenstructuur en rozenboog. De tuin bewaart resten van een oudere, mogelijk nog oorspronkelijke beplanting met karakteristieke vegetaties en merkwaardige bomen, waaronder een monumentale witte paardenkastanje, een esdoorn, een gekandelaarde linde aan de straatzijde, een blauwe atlasceder, taxus, hulst en grootbladige buxus.

Behouden planindeling, bewaarde dragende structuur en neogotische interieurelementen, waaronder decoratieve mozaïekvloeren, planken- en granitovloeren, schouwboezems, spitsboogvormige binnendeuropeningen, een monumentale trap met trappalen, een gepolychromeerde diensttrap en moer- en kinderbalken met snijwerk. Achter een recentere afwerkingslaag bleef de oorspronkelijke neogotische kleurstelling van het tochtportaal en de traphal bewaard: wanden met schijnvoegen boven een lambrisering van gestileerde bloemsjablonen en driehoekmotieven op de dagkanten van de spitsboogdeuren, het geheel uitgevoerd in tinten van rood, groen, licht oker en grijs. Op de schouwboezems van salon en eetkamer zijn fragmenten van schilderijen

zichtbaar die schilderijen onder de recentere afwerkingslaag doen vermoeden. Op de zuidelijke muur van de tuinkamer resten fragmenten van een geschilderde fries in okertinten rest. Intact bewaarde dakkap.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

De bescherming van de woning Goffaerts beoogt het behoud van het gebouwd erfgoed: de neogotische architectuur - de typologie van de halfopen bebouwing, het volume, de neogotische vormtaal en dito interieurafwerking - en de uitbreiding van van Huffel uit 1929. Dit veronderstelt het behoud van de vloeren, oorspronkelijke vensters, hang- en sluitwerk, schouwboezems, trappen, moer- en kinderbalken en oorspronkelijke afwerkingslagen, ook indien verborgen achter secundaire afwerkingen. De erfgoedwaarden van het geheel zouden versterkt worden door het herstel van de neogotische interieurschilderingen en de reconstructie van de balustrade van de monumentale bordestrap.

De tuin blijft behouden als tuin. Dit veronderstelt een deskundig onderhoud van de boom-, struik- en kruidlaag die de tuin vorm geeft, en behoud van de tuinmuur en de monumentale bomen.

Ook de typologie van de half vrijstaande woning, de intrinsieke verbondenheid tussen de woning en de omliggende stadstuin, en het vrije zicht op woning en tuin vanuit de straat - als esthetische baken in de Kapucijnenvoer - dienen bewaard.

Art. 4. Voor het beschermde monument gelden de volgende bijzondere voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud:

De nog aanwezige neogotische interieurelementen en -schilderingen – al dan niet bedekt door een recentere afwerkingslaag – blijven behouden. Ze dienen beveiligd tegen brand, waterschade, houtworm-, schimmel-, zwam- en vochtaantasting en tegen moedwillige of toevallige beschadiging. Het uitvoeren van werken of werkzaamheden die het uitzicht of de indeling van het interieur wijzigen, zijn toelatingsplichtig, evenals het plaatsen of vernieuwen van technische voorzieningen.

De ommuurde stadstuin met waardevolle bomen blijft behouden als tuin en garandeert het voortbestaan van de typologie van de half-vrijstaande woning, de intrinsieke band tussen woning en tuin en het vrije zicht op de zuidgevel.

Art. 5. Voor het beschermde monument gelden de volgende toelatingsplichtige handelingen:

Voor de percelen opgenomen in de bescherming:

- Het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie.
- Het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen
- Het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting
- Het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - o Het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies
 - o Het verwijderen van voegen en het hervoegen
 - o Het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen
 - o Het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk
 - o Het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, nieuwe toevoegingen
 - o Het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden

Voor het interieur van de woning Goffaerts:

- Het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek
- Het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren
- Het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting
- Het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie
- Het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen
- Het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige

Voor de tuin van de woning Goffaerts:

- Het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
 - o Het plaatsen of wijzigen van onder- en bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen
 - o Het plaatsen of wijzigen van afsluitingen

- Het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen en paden
- Het vellen of beschadigen van bomen en struiken , en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben
- Het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen
- Het structureel en fundamenteel wijzigen van de tuinaanleg
- Het wijzigen van het (micro)reliëf .

Brussel,

05 JUNI 2015

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

A handwritten signature in dark ink, consisting of a series of connected loops and a long horizontal stroke at the end.

Geert BOURGEOIS